

פרשת ראה

ונתצתם את מזבחותם ושברתם את מצבותם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלוהיהם תגדעון (יב, ג)

בלשון הכתוב רואים אנו שינוי, דבאשריהם ופסילי אלוהיהם נאמר אשריהם ואלוהיהם ואילו אצל מזבחותם ומצבותם לא נאמר מזבחותיהם ומצבותיהם, ומדוע שינה הכתוב בלשונו.

והנה איתא בגמ' (ע"ז נג, א) 'דאמר רחמנא ואשריהם תשרפון באש, מכדי ירושה היא להם מאבותיהם ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו'.

ולכאורה מדוע הק' הגמ' על אשריהם בלבד והלוא גם על המצבותם ניתן להקשות כה"ג, דמכיון שהאבנים שמהם בנו את המצבה הם ירושה מישראל כיצד נאסרו מטעם משמשי ע"ז, והלוא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואף על מזבחות היה ניתן להקשות כן, ומדוע איפוא לא הק' כן הגמ'.

והנראה לומר, דיש הבדל בין ע"ז לבין משמשי ע"ז, דאם חפץ לעשות את הדבר עצמו לע"ז בזה בעי' שיהא שלו ואמר בזה דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, אבל במשמשי ע"ז כיון דאינו נעשה עצמו חפצא של ע"ז אלא רק משמע לע"ז, א"כ בזה שלבעליו יש קנין פירות בחפץ סגי בזה שיהיה לו כח להפכו למשמשי ע"ז. ומכיון שלגוים בא"י היה קנין פירות בארץ לפיכך שפיר יכלו לפעול שיהא לחפציהם שם של משמשי ע"ז, כיון דלזה סגי בקנין פירות ושפיר הוי שלהם לענין זה ולא קשה מיד ע"ז דהא ירושה היא להם מישראל, אבל מאשריהם ואלוהיהם שהפכו את החפץ עצמו לע"ז בזה פריך הגמ' שפיר כיון דלזה בעי' קנין הגוף, וזה לא היה לגוים ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

עפ"ז יתפרש היטב שינוי הלשון בכתוב, דאשריהם ואלוהיהם מתייחס לבעליהם דהוי האשרות והאלהים של הגוים, דרק לבעלים יש כח להחיל על ע"ז שם של ע"ז, אבל במזבחותם ומצבותם אין זה מתייחס אל הבעלים אלא אל הע"ז, ואמר הכתוב דאת המצבות והמזבחות של הע"ז צריך לנתץ ולשבר, כיון דאלו רק משמשי ע"ז ולזה לא בעינן בעלים, אלא כל מי שיש לו בהם קנין פירות יכול לגרום שיהיו משמשי ע"ז, ועל כך אמר הכתוב דצריך לאבד את המצבות ואת המזבחות ששימשו לע"ז.

מקור: כבודה של תורה